

Fællesregionale grønne kriterier for **last mile-transport** af varer

10. marts 2025
Version 3

REGION
SJÆLLAND
- vi er til for dig

Region
Hovedstaden

Region Syddanmark

DANSKE
REGIONER

REGION
NORDJYLLAND

midt
regionmidtjylland

AMGROS

INDHOLD

1	Indledning	1
2	Baggrund for grønne last mile-transport kriterier	2
2.1	Person- og varebiler på emissionsfrie drivmidler i Danmark	2
2.2	Lastbiler på emissionsfrie drivmidler i Danmark	2
3	Kriterierne til last mile-transport af varer	3
3.1	Køretøjer på fossile drivmidler	4
3.2	Køretøjer på emissionsfrie drivmidler	4
3.3	Kravsspecifikation for last mile-transport af varer	5

Formål

Dette dokument er primært skrevet til regionernes leverandører og transportører for at forberede disse på regionernes last mile-krav, der indføres de kommende år.

1 Indledning

De fællesregionale grønne kriterier for last mile-transport af varer¹ indkøbt til sundhedssektoren har til formål at mindske klima- og miljøpåvirkningerne fra transport. Dokumentet indeholder et sæt kriterier for grøn last mile-transport, der skal anvendes i udbudsprocessen. Kriterierne er vedtaget af regionernes og Amgros' indkøbschefer den 10. marts 2025.

Last mile-transport refererer til den afsluttende del af en vares transport fra leverandørens distributionscenter til slutdestinationen. Det vil sige, det transportmiddel, der leverer varen til modtageren. Hvis der sker et skift af transportmiddel undervejs, er det udelukkende det sidste transportmiddel, som indgår i definitionen af last mile. Det er vigtigt at bemærke, at transport fra regionernes egne distributionscentre til deres leveringsadresser ikke er omfattet.

Kriterierne vurderes for det enkelte udbud og kan undtagelsesvis fraviges på baggrund af markedsdialog og markedskendskab.

Kriterierne er udviklet i et samarbejde mellem interessenter med ansvar for grønne offentlige indkøb i regionerne og Amgros på baggrund af en analyse fra COWI², markedsdialog med transportbranchen samt dataindsamling om lastbilproducenternes forventning til fremtidige grønne køretøjer.

Ved at gå sammen om udviklingen og implementeringen af grønne kriterier for last mile-transport, sender regionerne og Amgros et tydeligt signal til markedet og sætter en klar retning for leverandører. Kriterierne skal fremme en mere klima- og miljøvenlig transport af varer til sundhedssektoren, med fokus på at reducere CO₂e-udledning, luftforurening og støj.

Formålet med kriterierne er at sikre ambitiøse og ensartede grønne krav til last mile-transport samtidigt med, at markedet får tid til at tilpasse sig de øgede krav.

Last mile-kriterierne omfatter både mindstekrav og konkurrencekrav:

Mindstekravene

Fra 1. januar 2026 vil det være et mindstekrav, at alle køretøjer, der anvender fossile drivmidler, som minimum opfylder Euronorm 6. Derudover skal person- og små varebiler være klassificeret med minimum energiklasse A+.

Fra 1. januar 2028 øges mindstekravene gradvist, så kravet i 2030 vil være, at 100 % af køretøjerne skal være på emissionsfrie drivmidler. Den gradvise indfasning indebærer, at kravet om 100 % starter for leverancer i kommuner, som har bedst adgang til ladestandere, og slutter med de kommuner, hvor adgangen er dårligst.

Konkurrencekravene

Konkurrencekravene benyttes senest fra 1. januar 2026 og omfatter den andel af leveringer, der gennemføres med køretøjer på emissionsfrie drivmidler, så leverandørerne får point efter, hvor stor en andel af last mile-transport, som leveres emissionsfrit. Kravet udgår efterhånden som kravet om 100% køretøjer med emissionsfrie drivmidler bliver et mindstekrav. Konkurrencekravets udformning vil blive tilpasset det enkelte udbud.

¹ Kravene omfatter ikke tjenesteydelser, da disse bør behandles særskilt

² Grønne transportkrav til last mile ved udbud, juni 2023

Kravene skal være fuldt implementeret senest i 2030, og i begyndelsen af 2028 vil der være mindstekrav for levering til alle kommuner i hele Region Hovedstaden samt udvalgte kommuner i de øvrige regioner.

2 Baggrund for grønne last mile-transport kriterier

Baggrunden for udviklingen af de fællesregionale kriterier for last mile-transport er at fremme en mere klima- og miljøvenlig transport af varer til sundhedssektoren, med fokus på at reducere CO₂e-udledning, luftforurening og støj.

Last mile-transport defineres som den afsluttende del af en vares transport fra leverandørens distributionscenter til slutdestinationen. Det vil sige, det transportmiddel, som leverer varen til modtageren. Hvis der sker et skift af transportmiddel undervejs, er det udelukkende det sidste transportmiddel, som indgår i definitionen af last mile. Det er vigtigt at bemærke, at transport fra regionernes egne distributionscentre til deres leveringsadresser ikke er omfattet.

Regionernes kriterier til last mile-transport øges løbende fra 2025 til 2030 for at give markedet tid til at tilpasse sig de øgede krav. Kravene vurderes for det enkelte udbud og kan undtagelsesvis fraviges på baggrund af markedsdialog og markedskendskab.

2.1 Person- og varebiler på emissionsfrie drivmidler i Danmark

Udviklingen af person- og små varebiler på emissionsfrie drivmidler har gjort betydelige fremskridt, hvilket har resulteret i et stort udbud af køretøjer på markedet. I 2024 tilbyder alle bilproducenter, eller vil inden for de næste 1-2 år, elbiler i forskellige størrelser og klasser. Dette skifte betyder et større udvalg af modeller, og derfor øges anvendelsesmulighederne for person- og varebiler på emissionsfrie drivmidler markant.

I varebilssegmentet sker der også hurtige ændringer. Mange transportvirksomheder er allerede i gang med at erstatte dieselvarebiler med elektriske alternativer, ofte når deres eksisterende biler skal udskiftes, enten fordi leasingaftaler udløber eller fordi bilerne har nået en alder, hvor de ikke længere er driftssikre. Antallet af el-varebiler på markedet stiger, især inden for små varebiler, hvor udbuddet vokser i takt med udviklingen af el-personbiler.

Udbuddet af større elektriske varebiler (med en totalvægt på 3000-4250 kg) er stadig begrænset, og rækkevidden for disse modeller er fortsat relativt lav. Men inden for de næste 3-5 år forventes det, at udbuddet på dette segment vil stige markant, hvilket vil give flere muligheder for transportvirksomheder, som ønsker at skifte til grønne løsninger.

2.2 Lastbiler på emissionsfrie drivmidler i Danmark

Ifølge Rådet for Grøn Omstilling var hver 15. nyindkøbt lastbil og hver 8. nyindkøbt varebil i Danmark elektrisk i første kvartal af 2024³. Denne tendens forventes at accelerere de kommende år, idet andelen af solgte el-varevogne og el-lastbiler overstiger de offentlige myndigheders forventninger. Samtidig stiger dieselaftgiften fra 1. januar 2025, og der indføres vejafgifter i Danmark baseret på lastbilens kørselsafstand og CO₂e-udledning, hvilket betyder at diesellastbiler får højere afgifter end i 2024. Desuden har EU pålagt lastbilproducenter at

³ Interview med transportpolitisk chef i Rådet for Grøn omstilling, Jeppe Juul den. 4. april 2024

øge salget af el-lastbiler. Disse initiativer vil ikke kun fremme antallet af el-lastbiler, men også gøre dem betydeligt billigere end i dag⁴.

Rækkevidden for el-lastbiler er blevet forbedret og vil fortsat blive udvidet i de kommende år. Nuværende modeller kan køre ca. 300 km på en opladning og kommende modeller, kan fra 2025 køre op til 600 km på en opladning⁵. Desuden skal chaufførerne overholde køre- og hviletidsregler, der kræver, at de holder mindst 45 minutters pause efter 4,5 timers kørsel. Analyser viser, at lastbilerne i dag har både korte og lange stop, der ofte finder sted nær det transeuropæiske vejnet, hvor nuværende og planlagte ladestandere også er etableret. Dette muliggør, at køre- og hviletider kan koordineres med opladning.

Som led i *Aftalen om deludmøntning* af Grøn Fond, er der afsat 75 mio. kr. til at fremme den grønne omstilling og effektivisering af vejgodstransporten⁶. Midlerne blev udmøntet gennem en ansøgningsrunde i efteråret 2024. Der kunne søges om støtte til følgende tiltag:

- Meromkostninger ved indkøb af nye brint- eller el-lastbiler
- Investering i depotladning og -tankning til brint eller el
- Projekter der omfatter begge dele⁷

Ladeinfrastrukturen for tung transport i Danmark er under konstant udvikling. Flere fødevareleverandører, såsom Hørkram og Dansk Cater, har allerede taget skridt mod en grønnere fremtid ved at investere i de første el-lastbiler, der ikke blot transporterer varer, men også benytter strøm til køle- og frysefunktioner i lastrummet.

3 Kriterierne til last mile-transport af varer

Kriterierne til last mile-transport af varer omfatter både mindstekrav og konkurrencekrav.

Kriterierne anvendes som udgangspunkt i alle EU-udbud af varer med minimum 6 leveringer årligt. Kriterierne bør vurderes for det enkelte udbud og kan undtagelsesvis fraviges, hvis der er stor usikkerhed om, hvorvidt markedet kan opfylde kravene.

Kriterierne skal gradvist anvendes fra januar 2026 og frem til 2030. Fra januar 2026 gælder mindstekrav til leveringer med køretøjer på **fossile** drivmidler samt konkurrencekrav til leveringer med køretøjer på **emissionsfrie** drivmidler. Fra januar 2028 gælder mindstekrav til leveringer med køretøjer på emissionsfrie drivmidler i de kommuner, hvor adgangen til ladeinfrastruktur er bedst og slutter i 2030 med de kommuner, hvor adgangen er dårligst. Den gradvise indfasning af kriterierne til last mile-transport er baseret på en grundig vurdering af de geografiske placeringer og afstande til eksisterende ladeinfrastruktur for tung transport.

Nedenfor beskrives, hvordan kravene er bygget op og slutteligt præsenteres den endelige kravsspecifikation, som skal bruges ved udbud.

⁴ Region Hovedstaden, august 2024, [Omstilling til tung transport](#)

⁵ Volvo, 03. september 2024, [Gennembrud: Volvo lancerer elektrisk lastbil med 600 km rækkevidde](#)

⁶ Finansministeriet, 15. april 2024, [Faktaark Aftale om deludmøntning af Grøn Fond](#)

⁷ Vejdirektoratet, 14 august 2024, [Ny pulje skal hjælpe lastbiler med at blive grønnere | Vejdirektoratet](#)

3.1 Køretøjer på fossile drivmidler

For udbud med kontraktstart fra januar 2026 vil følgende mindstekrav gælde for levering med køretøjer på fossile drivmidler:

Køretøjstype	Max. tilladt totalvægt	Mindstekrav
Personbiler		Energiklasse A+ Euronorm 6
Små varebiler	Op til 2,5 ton	Energiklasse A+ Euronorm 6
Større varebiler	2,5 – 4,25 ton	Euronorm 6
Lastbiler	Under 12 ton	Euronorm 6
Lastbiler	Over 12 ton	Euronorm 6
Lastvognstog	Op til 50 ton	Euronorm 6
Sættevogntog	Over 60 ton	Euronorm 6

3.2 Køretøjer på emissionsfrie drivmidler

Fra 2028 indfører alle fem regioner mindstekrav til leveringer på emissionsfrie drivmidler. Regionerne hæver gradvist niveauet frem mod 2030. Kravet vil i første omgang udelukkende gælde de kommuner med bedst adgang til ladeinfrastruktur for tung transport, og gradvist udbredes til hele landet. 100 % emissionsfri kørsel vil være fuldt implementeret i 2030.

Fra 1. januar 2028

skal 100 % af last mile-transporten ske med køretøjer på emissionsfrie drivmidler ved levering i:

- Aarhus Kommune, Randers Kommune, Horsens Kommune og Herning Kommune
- Odense Kommune, Fredericia Kommune, Vejle Kommune
- Roskilde Kommune, Ringsted Kommune og Køge Kommune

Last mile levering til Region Hovedstaden, (alle 29 kommuner), skal ske på følgende vilkår:

- Ved levering med lastbiler skal minimum 30% af last mile leveringerne ske med emissionsfrie lastbiler.
- Ved levering med varebiler og øvrige køretøjer skal mindst 40% af last mile leveringerne ske med emissionsfrie køretøjer.
- Hvis levering både sker med lastbil og varebil/øvrige køretøjer skal de to ovenstående krav opfyldes samtidigt.

Fra 1. januar 2029 er ovenstående ligeledes gældende inden for kommunegrænserne for:

- Hjørring, Frederikshavn, Aalborg, Rebild og Mariagerfjord
- Favrskov, Skanderborg, Odder og Hedensted
- Middelfart og Kolding

Last mile levering til Region Hovedstaden, (alle 29 kommuner), skal ske på følgende vilkår:

- Ved levering med lastbiler skal minimum 40% af last mile leveringerne ske med emissionsfrie lastbiler.
- Ved levering med varebiler og øvrige køretøjer skal mindst 80% af last mile leveringerne ske med emissionsfrie køretøjer.
- Hvis levering både sker med lastbil og varebil/øvrige køretøjer skal de to ovenstående krav opfyldes samtidigt.

Fra 1. januar 2030 skal 100 % af last mile transporten ske med køretøjer på emissionsfrie drivmidler ved levering i hele Danmark

Mindstekravet indarbejdes i alle kontrakter, der træder i kraft fra 1. januar 2026 og frem. Kravet vil således være fuldt implementeret 1. januar 2030 (for 4-årige kontrakter).

På grund af de særlige vilkår, som gælder på markedet for lægemidler, indfaser Amgros mindstekrav om last mile-transport senere end regionerne. Det betyder, at Amgros anvender mindstekrav om Energiklasser (MK 2.1) ved udbud med kontraktstart i 2027. Mindstekrav om emissionsfri kørsel (KK 3.1) indfases i samme takt som regionerne, men et års forskudt. Det vil sige i udbud med kontraktstart i henholdsvis 2029, 2030 og 2031. Amgros tilpasser kravene til deres egne udbud.

3.3 Kravsspecifikation for last mile-transport af varer

Nedenstående er regionernes kravsspecifikation til last mile-transport. Last mile-transport er kun en mindre del af varens samlede transport, hvorfor det bør overvejes også at stille krav til andre dele af transporten, f.eks. at undgå transport med fly. Det bør ligeledes overvejes om antal og hyppighed af leverancer kan nedbringes, f.eks. ved længere leveringsfrist, så leverandøren har mulighed for at samle flere ordrer i samme leverance.

Nedenstående krav anvendes for kontrakter, der har kontraktstart fra 1. januar 2026 og frem.

KATEGORI	UNDERKATEGORI	KRAVTEKST
Last mile transport af varer <i>NB. Ved tjenesteydelser der medfører høj grad af transport, bør krav vurderes nøje. Vejledning til dette kan hentes i dokumentet "Grønne transportkrav til 'last mile' ved udbud Vejledende notat om krav til grønne leverandørkøretøjer (kk.dk)</i>	Definition af last mile transport (Def 1.1) <i>Skal altid medtages.</i>	Last mile-transport defineres som den del af varens transport der sker med det transportmiddel der varetager den sidste del af transporten til varemottageren (kundens leveringsadresse som både kan være et hospital eller Kundens centrallager). Dvs. det transportmiddel, der konkret kommer med varen. Sker der skift af transportmiddel under transporten fra leverandøren er det alene det sidste transportmiddel der indgår, dvs. f.eks. fra Tilbudsgivers logistikpartners distributionscenter ud til kunden. Last mile er <i>ikke</i> kørsel fra regionernes distributionscentre til hospitalerne. Last mile transport måles i antal af ordrer afgivet i henhold til kontrakten der afleveres til varemottageren. Afleveres der 8 ordrer med køretøjer på emissionsfrie drivmidler og 2 med køretøjer på fossile drivmidler er 80% af last mile transporten foretaget med køretøjer på emissionsfrie drivmidler. <i>Kravene anvendes på kontrakter, hvor der sker mindst 6 leveringer om året.</i>
	Definition af køretøjer på emissionsfri drivmidler (Def 1.2) <i>Skal medtages hvis 3.1, 4.1 eller 4.2 anvendes.</i>	Køretøjer på emissionsfrie drivmidler defineres som køretøjer der alene anvender følgende drivmidler: • El • Brint • Ikke-motoriserede transportformer som fx cykler. Alle øvrige køretøjer defineres som køretøjer på ikke-emissionsfrie/fossile drivmidler.
	Energiklasse (MK) 2.1 <i>Indsættes i alle udbud der har kontraktstart fra 1. januar 2026 og frem*</i>	For den del af last mile transporten der gennemføres med køretøjer på fossile drivmidler, skal følgende være opfyldt: • Person- og små varebiler: er i minimum Energiklasse A+ og minimum Euronorm 6 eller tilsvarende

		• Større varebiler (over 2,5 ton): er minimum Euronorm 6 eller tilsvarende • Lastbiler: er minimum Euronorm 6 eller tilsvarende Leverandøren skal til enhver tid være i besiddelse af dokumentation for opfyldelse af kravet og fremsende dette på forlangende.
	Emissionsfri kørsel (MK) 3.1 <i>Indsættes i alle udbud der har kontraktstart fra 1. januar 2026 og frem*</i>	Fra 1. januar 2028 skal 100 % af last mile transporten ske med køretøjer på emissionsfrie drivmidler ved levering i: • Aarhus Kommune, Randers Kommune, Horsens Kommune og Herning Kommune i Region Midtjylland • Odense Kommune, Fredericia Kommune og Vejle Kommune i Region Syddanmark • Roskilde Kommune, Ringsted Kommune og Køge Kommune i Region Sjælland Fra 1. januar 2028 skal last mile transporten til Region Hovedstaden, (alle 29 kommuner), ske på følgende vilkår: • Ved levering med lastbiler skal minimum 30% af last mile leveringerne ske med emissionsfrie lastbiler. • Ved levering med varebiler og øvrige køretøjer skal mindst 40% af last mile leveringerne ske med emissionsfrie køretøjer. • Hvis levering både sker med lastbil og varebil/øvrige køretøjer skal de to ovenstående krav opfyldes samtidigt. Hvis last mile transporten f.eks. starter i Aabenraa og slutter i Aarhus, vil hele transporten fra Aabenraa til Aarhus skulle ske med emissionsfrie drivmidler. Hvor last mile transporten starter, er således ikke afgørende.

		Fra 1. januar 2029 er ovenstående ligeledes gældende inden for kommunegrænserne for: • Hjørring, Frederikshavn, Brønderslev, Aalborg, Rebild og Mariagerfjord • Favrskov, Skanderborg, Odder og Hedensted • Middelfart og Kolding Fra 1. januar 2029 skal last mile transporten til Region Hovedstaden, (alle 29 kommuner), ske på følgende vilkår: • Ved levering med lastbiler skal minimum 40% af last mile leveringerne ske med emissionsfrie lastbiler. • Ved levering med varebiler og øvrige køretøjer skal mindst 80% af last mile leveringerne ske med emissionsfrie køretøjer. • Hvis levering både sker med lastbil og varebil/øvrige køretøjer skal de to ovenstående krav opfyldes samtidigt. Fra 1. januar 2030 skal 100 % af last mile transporten ske med køretøjer på emissionsfri drivmidler ved levering i hele Danmark Leverandøren skal til enhver tid være i besiddelse af dokumentation og fremsende dette på forlangende. <i>Kravet tilrettes det enkelte udbud, så kun relevante kommuner fremgår.</i> <i>Hvis der skal leveres varer der kræver køling i bilerne, bør det afklares i markedsdialog om Tilbudsgiverne kan opfylde dette.</i> <i>Det kan evt. tilføjes at yderområder undtages eller at det kun gælder for levering til centrallagre.</i>
--	--	--

	Emissionsfri kørsel (KK) 4.1 <i>Overvej om kravet skal anvendes for udbud der har kontraktstart efter 1.1.2028, da konkurrencekravet løbende erstattes af mindstekrav 3.1 der implementeres fra 1.1.2028-1.1.2030. Kravet tilpasses det enkelte udbud ud fra faktiske leveringssteder og tidspunkt for kontraktstart.</i>	Det vægtes positivt desto større andel af last mile transporten, jf. Definition 1.1, der vil blive leveret med køretøjer på emissionsfrie drivmidler. Oplys andel i procent af last mile transporten til Kunden der leveres med køretøjer på emissionsfrie drivmidler gældende fra kontraktstart _____. Leverandøren skal til enhver tid være i besiddelse af dokumentation og fremsende dette på forlangende. <i>Det anbefales at offentliggøre evalueringsmodellen sammen med kravet eller udbudsmaterialet.</i> <i>OBS nedenstående skal tilrettes efter den konkrete tildelingsmodel i udbuddet. Eksemplet nedenfor tager udgangspunkt i Region Syddanmarks pointskala.</i> Konkurrencekravet evalueres efter følgende skala: 100% opfyldelse = 8 Min. 90 % opfyldelse = 7 Min. 80 % opfyldelse = 6 Min. 70% opfyldelse = 5 Min. 55% opfyldelse = 4 Min. 40 % opfyldelse = 3 Min. 25 % opfyldelse = 2 Min. 10 % opfyldelse = 1 Mindre end 10 % = 0 <i>Man kan evt. vælge at kravet først skal være opfyldt 3 måneder efter kontraktstart.</i> <i>Det skal undersøges om Tilbudsgiverne har viden om kørslen og dermed om kravet kan anvendes.</i> <i>Kravet kan som minimum anvendes ved udbud hvor nogle af Tilbudsgiverne selv er transportør.</i>
--	---	--

	Dokumentation for overgang til fossilfri kørsel (MK) 5.1	For alt kørsel der foretages fra den 1.1.2028 skal Leverandøren kunne dokumentere hvilket køretøj (og drivmiddel), der anvendes ved den enkelte konkrete last mile transport af den udbudte vare til ordregiver. Dokumentation skal indeholde oplysninger om registreringsnummer og antal kørte km for den aktuelle last mile leverance. Leverandør skal til enhver tid være i besiddelse af dokumentation og fremsende dette på forlangende.
--	---	---

* På grund af de særlige vilkår, som gælder på markedet for lægemidler, indfører Amgros mindstekrav om last mile-transport senere end regionerne. Det betyder, at Amgros anvender mindstekrav om Energiklasser (MK 2.1) ved udbud med kontraktstart i 2027. Mindstekrav om emissionsfri kørsel (KK 3.1) indføres i samme takt som regionerne, men et år forskudt. Det vil sige i udbud med kontraktstart i henholdsvis 2029, 2030 og 2031. Amgros tilpasser kravene til deres egne udbud.